

1029.

Na osnovu člana 10 stav 3 Zakona o sredstvima za zaštitu bilja („Službeni list CG”, broj 51/08 i 18/14), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede uz saglasnost Ministarstva zdravlja, donijelo je

PROGRAM MONITORINGA ODRŽIVE UPOTREBE PESTICIDA ZA 2021. GODINU

Programom monitoringa održive upotrebe pesticida (u daljem tekstu: Program) određuju se vršioци, broj objekata i kontrolne liste za poljoprivredna gazdinstva na kojima se upotrebljavaju i skladište pesticidi.

Cilj Programa je provjera uslova objekata za skladištenje sredstava za zaštitu bilja na poljoprivrednim gazdinstvima.

U Crnoj Gori do 2021. godine registrovana su 4158 poljoprivrednih proizvođača hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje.

Programom su određeni prioriteti u skladu sa analizom rizika, na osnovu veličine poljoprivrednih površina, dosadašnjih dokaza o utvrđenim nepravilnostima sa ciljem utvrđivanja stanja u objektima u kojima se skladište pesticidi.

Svaka promjena uslova u objektima za skladištenje u odnosu na propisane uslove treba da bude evidentirana i otklonjena jer može dovesti do promjena u samom pesticidu što može direktno uticati na njihovu efikasnost ali imati uticaj i na zdravlje ljudi, bilja (fitotoksičnost) i životnu sredinu.

Program ima za cilj utvrđivanje nepravilnosti radi njihovog otklanjanja i sprovođenja pravovremenih aktivnosti u cilju otklanjanja potencijalne opasnosti za ljude, bilje, životinje ili životnu sredinu.

Programom se obuhvataju objekti za skladištenje kod primarnih proizvođača sa najvećom površinom pod proizvodnjom kao i oni koji hranu plasiraju na tržište kako bi se stvorila jasnija slika o održavanju propisanih uslova u skladu sa Nacionalnim planom za održivu upotrebu pesticida.

Pri izboru objekata za monitoring uzimaju se u obzir slijedeći faktori: veličina poljoprivredne proizvodnje, zastupljenost na tržištu, kao i podaci o neusaglašenostima iz prethodnih perioda.

Skladištenje sredstava za zaštitu bilja na poljoprivrednom gazdinstvu je od izuzetne važnosti radi sprječavanja kontaminacije i samog korisnika pesticida ali i za zaštitu životne sredine.

Skladište za sredstva za zaštitu bilja treba da se koristi samo za tu svrhu i da kapacitetima odgovara veličini proizvodnje, treba da je fizički odvojeno od hrane, hrane za životinje i drugih osjetljivih proizvoda koji se mogu kontaminirati direktnim ili indirektnim putem.

Skladište mora biti udaljeno bar 10 metara od vodotoka i nikako ne smije biti pod nagibom niti na mjestu koje može biti poplavljeno.

Materijali koji se koriste za izgradnju skladišta moraju biti čvrsti, otporni na vatru i da se lako čiste (beton, cigla i kamen se preporučuju). Pod skladišta mora biti nepromočiv. Krov treba da je izrađen od nezapaljivog materijala i mora da obezbijedi dovoljnu toplotnu izolaciju kako bi se spriječio uticaj ekstremnih temperatura. Ovaj aspekt, u kombinaciji sa efikasnom ventilacijom, obično putem otvora u gornjem i donjem dijelu zidova, obezbjeđuje adekvatnu ventilaciju unutar skladišta. Osvijetljenost treba da bude dovoljna da se etikete mogu pročitati bez dodatnog napora, a police treba da budu od nezapaljivog, neupijajućeg i perivog materijala. Sredstva za zaštitu bilja treba da se čuvaju na takav način da se očuva kvalitet sredstava za zaštitu bilja i bezbjednost radnika koji imaju pristup.

Sredstva za zaštitu bilja treba čuvati isključivo u originalnom pakovanju i ne smiju se prepakivati u drugu ambalažu koja bi mogla da dovede u zabludu potencijalnog korisnika, nakon otvaranja ambalaže u slučaju kada preostane dio preparata, ambalažu je potrebno ponovo adekvatno zatvoriti (prilagođeno vrsti ambalaže) kako bi se onemogućilo prosipanje, isparavanje i ostali vidovi moguće kontaminacije. Pesticidi treba da su složeni na način da se lako identifikuju i da budu grupisani prema namjeni.

Količina sredstva za zaštitu bilja koja se skladišti treba da je procijenjena u skladu sa potrebama za zaštitu bilja na tom gazdinstvu i treba ih koristiti u skladu sa pravilom: „Prvi kupljeni preparat se i prvi koristi“.

Čvrste formulacije čuvaju se na policama iznad tečnih formulacija radi izbjegavanja prolivanja tečnosti u slučaju curenja na čvrste formulacije.

	<p>U skladištu treba da se nalaze i svi mjerni instrumenti za sredstva za zaštitu bilja (menzure, pipete, vage i slično) koji treba da su čisti.</p> <p>Skladišta treba da su opremljena sa kontejnerom za odlaganje prazne ambalažu u skladu sa propisanim uputstvima radi obezbjeđivanja neškodljivog sakupljanja i odlaganja ovog otpada.</p> <p>Ako na gazdinstvu postoji sjeme tretirano sredstvima za zaštitu bilja, ono se može skladištiti do sadnje u istom skladištu, kako ne bi došlo u kontakt sa životinjama.</p> <p>Pristup sredstvima za zaštitu bilja treba da je ograničen na lica koja su obučena za rukovanje sa pesticidima odnosno lica koja imaju položen specijalistički kurs za sredstva za zaštitu bilja.</p> <p>Oznake upozorenja treba postaviti na samom ulazu u skladište, vrata ormara i slično. Oznake treba da ukazu da se u skladištima nalaze sredstva za zaštitu bilja.</p> <p>Oznake upozorenja treba da ukazuju na sljedeće: “zabranjen pristup”, “ne izlagati otvorenom plamenu”“zabranjeno pušenje”.</p> <p>Takođe, neophodno je zaštititi i ventilacione otvore.</p> <p>U skladištu ne smije postojati potencijalni izvor požara, a električne instalacije treba da budu redovno održavane.</p> <p>Radnici koji imaju pristup treba da razumiju zdravstvena i bezbjednosna pravila koja se moraju poštovati.</p>
---	--

Higijena i korišćenje lične zaštitne opreme su od suštinskog značaja za sve koji potencijalno dolaze u kontakt sa sredstvima za zaštitu bilja. Lična zaštitna oprema i kupatila ne smiju biti u istoj prostoriji gdje je i skladište sredstava za zaštitu bilja.

Lična zaštitna oprema se čuva u ormarićima.

U skladištu treba da postoji i oprema u slučaju prosipanja sredstva za zaštitu bilja: pijesak, jake plastične kese, kante, četka, a preporučuje se i postavljanje protivpožarnog aparata.

Ako dođe do prosipanja sredstva za zaštitu bilja potrebno je:

- zaustaviti dalje curenje;
- provjetriti prostoriju;
- očistiti prosuti proizvod i skladište ili ako je potrebno (naročito tečne formulacije), nasuti inertnim materijalom (npr. pijesak) i sakupiti prosuti proizvod;
- ove materijale sakupiti u plastične čvrste vreće i ukloniti na propisan način

Monitoring vrše fitosanitarni inspektori uz korišćenje kontrolnih lista i u skladu sa godišnjim Planom službenih kontrola.

Prilikom monitoringa fitosanitarni inspektor popunjava kontrolne liste date u Prilogu koji čini sastavni dio ovog Programa i koje služe za dalje praćenje stanja u objektima i praćenje sprovođenja naloženih mjera.

Fitosanitarni inspektor kontrolnu listu dostavlja i organu uprave nadležnom za fitosanitarne poslove - Odsjek za sredstva za zaštitu bilja (u daljem tekstu: Uprava).

Ovaj program objaviće se u “Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 05-309/21-4401/1

Podgorica, 26. jula 2021. godine

Ministar,
mr **Aleksandar Stijović**, s.r.

	Crna Gora Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove Fitosanitarna inspekcija	Adresa: Serdara Jola Piletića br.26, 81000 Podgorica, Crna Gora tel: +382 20 201 945 fax: +382 20 201 946 www.ubh.gov.me			
1. OPŠTI DIO (korisnici pesticida¹)					
Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (Službeni list CG, br. 51/2008, 40/2011 i 18/2014)					
Tip kontrole:		Korisnici pesticida:			
vizuelna ☐	dokumentaciona ☐	do 0,1 ha ☐	od 0,1 do 1 ha ☐	preko 1ha ☐	
Broj predmeta:		Naziv/ime i prezime i adresa:			
Datum:		Naziv/ima i prezime i adresa objekta:			
Pregledu prisutna stranka ² (ime i prezime):					
2. SPECIJALISTIČKI KURS ZA SREDSTVA ZA ZAŠTITU BILJA					
2.1 Lice ima završen specijalistički kurs za sredstva za zaštitu bilja (nabavku, smještaj, čuvanje i upotrebu SZB)				Da ☐	Ne ☐
2.2 Ime i prezime obučenog lica:					
2.3 Da li je stručno lice u momentu kontrole prisutno u objektu?				Da ☐	Ne ☐
2.4 Ako je lice završilo specijalistički kurs za sredstva za zaštitu bilja upisati broj legitimacije:					
*Ako je odgovor na pojedinačna pitanja od 2.1 do 2.4 negativni fitosanitarni inspektor postupa u skladu sa članom 15 stav 1 tačka 1 Zakona o inspekcijском nadzoru ³ radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je ovlašćen i obavezan da subjektu nadzora: 1) ukaže na utvrđene nepravilnosti i odredi rok za njihovo otklanjanje; Mjera traje dok se ne otklone nepravilnosti, odnosno dok traju okolnosti zbog kojih su izrečene. Inspektor može preduzeti, istovremeno, i više upravnih mjera ili radnji kada to nalaže javni interes ili svrha i cilj nadzora.					
3. PODACI OD ZNAČAJA ZA STATUS					
3.1 Da li je korisnik pesticida registrovan u odgovarajuće registre?				Da ☐	Ne ☐
3.2 Ako je registrovan od strane Uprave upisati broj rješenja:					
* Ukoliko se radi o proizvođaču hrane biljnog porijekla koji nije upisan u registar u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti bilja i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti bilja ili drugim zakonima te ako je odgovor na pojedinačna pitanja od 3.1 do 3.2 negativni fitosanitarni inspektor postupa u skladu sa članom 15 stav 1 tačka 1 Zakona o inspekcijском nadzoru radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je ovlašćen i obavezan da subjektu nadzora: 1) ukaže na utvrđene nepravilnosti i odredi rok za njihovo otklanjanje; Mjera traje dok se ne otklone nepravilnosti, odnosno dok traju okolnosti zbog kojih su izrečene. Inspektor može preduzeti, istovremeno, i više upravnih mjera ili radnji kada to nalaže javni interes ili svrha i cilj nadzora.					
Uslovi u za evidenciju i skladištenje sredstava za zaštitu bilja					
4. OPIS KONTROLE I SMJERNICE		Provjera usklađenosti (popuniti odgovarajuće polje)			
		DA (pisati 1 bod)	NE (pisati 0 bodova)	n/p	Ukupno bodova
Evidencija					
4.1 lica koja posjeduju legitimaciju dužna su da vode evidenciju o upotrebi sredstava za zaštitu bilja, pravilno čuvaju sredstva za zaštitu bilja i postupaju sa otpadom od sredstava za zaštitu bilja u skladu sa zakonom kojim je uređen otpad ⁴					
Skladišta					
4.2 sredstva za zaštitu bilja su odvojena od drugih proizvoda;					
4.3 sredstva za zaštitu bilja su odvojena od lične zaštitne opreme;					
4.4 sredstva za zaštitu bilja su registrovana i odobrena;					
4.5 skladište je izgrađeno od čvrstih materijala;					
4.6 skladište je zaključano;					
4.7 skladišta je zaštićeno od ekstremno visokih temperatura;					

¹ Korisnik: privredno društvo, odnosno drugo pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice;

² Odgovorno licu u pravnom licu ili lice sa ovlašćenjima odgovornog lica, preduzetnik ili fizičko lice;

³ Zakon o inspekcijском nadzoru "Službeni list RCG", br. 39/2003 i "Službenom listu CG", br. 76/2009, 57/2011, 18/2014, 11/2015 i 52/2016.

⁴ Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (Službeni list CG, br. 51/2008, 40/2011 i 18/2014) član 8 stav 5; Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o upotrebi sredstava za zaštitu bilja "Sl. list CG", br. 24/2013

4.8 na ulazu u skladište postoje oznake upozorenja;					
4.9 dovoljna ventilacija kao bi se obezbijedilo cirkulisanje vazduha;					
4.10 skladište je dovoljno osvijetljeno					
4.11 police su od nezapaljivog, neupijajućeg i lako perivog materijala npr. metal;					
4.12 čvrste formulacije su iznad tečnih;					
4.13 u skladištu se nalazi oprema neophodna u slučaju prosipanja;					
4.14 u blizini skladišta se nalazi bočica za ispiranje očiju, voda za dekontaminaciju u slučaju prosipanja sredstva za zaštitu bilja, procedura i telefonski brojevi za hitne slučajeve i kutija za prvu pomoć.					
Ukupan broj bodova:					
<p>*Pri prvoj posjeti gazdinstvu u skladu sa načelom preventivnosti bilo bi opravdano imati sljedeći pristup: Ako je odgovor na pojedinačna pitanja od 4.1 do 4.14 negativan fitosanitarni inspektor postupa u skladu sa članom 15 stav 1 tačka 1 Zakona o inspekcijском nadzoru⁵ radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je ovlašćen i obavezan da subjektu nadzora: 1) ukaže na utvrđene nepravilnosti i odredi rok za njihovo otklanjanje; Mjera traje dok se ne uklone nepravilnosti, odnosno dok traju okolnosti zbog kojih su izrečene. Inspektor može preduzeti, istovremeno, i više upravnih mjera ili radnji kada to nalaže javni interes ili svrha i cilj nadzora. **Ako je izvedeni procenat rizika za pojedinačni objekat po procjeni kritičan fitosanitarni inspektor postupa u skladu sa članom 16 stav 1 tačka 8 Zakona o inspekcijском nadzoru radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je ovlašćen i obavezan da subjektu nadzora 8) zabrani proizvodnju, upotrebu ili promet robe ili pružanje usluga;</p>					
Komentari i napomene					
Ime i prezime prisutne stranke⁶			Fitosanitarni inspektor		

Kriterijumi za određivanje stepena rizika:

Redni broj	Stepen rizika	Broj bodova u procentima
1.	neznatan	91 do 100
2.	nizak	81 do 90
3.	srednji	71 do 80
4.	visok	61 do 70
5.	kritičan	60 i manje

⁵ Zakon o inspekcijском nadzoru "Službeni list RCG", br. 39/2003 i "Službenom listu CG", br. 76/2009, 57/2011, 18/2014, 11/2015 i 52/2016.

⁶ odgovorno licu u pravnom licu ili lice sa ovlašćenjima odgovornog lica